

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2025. 517 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РОЗДІЛ 1
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК 81'374:378.147:811.161.2'27(043.2)

ПОПОВИЧ Н. Ф.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філологічних дисциплін та
соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет
ГУСАК О.-Е. В.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»,
Мукачівський державний університет

**ЗАСВОЄННЯ ЛЕКСИЧНИХ НОРМ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ»**

Під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» здобувачам вищої освіти необхідно набути ґрунтовних знань, умінь і навичок професійного спілкування на лексичному рівні, оволодіти лексичними нормами сучасного українського професійного мовлення, дотримуватися їх. Залежно від мети та ситуації професійного спілкування майбутні фахівці повинні правильно й доречно добирати лексичні засоби висловлення думок. Дослідження основних проблем професійного спілкування здобувачів вищої освіти висвітлювали у своїх працях такі вчені, як Н. Березовська-Савчук, О. Гоголенко, М. Голтвеницька, Н. Савчук, З. Шевчук та ін. Різні сторони слова осмислюються не тільки у зв'язку з предметами та явищами об'єктивної дійсності, які вони позначають, а й з мовного боку. Слово дає найменування для всіх пізнаних людиною предметів і явищ природи й суспільства, для вираження людиною почуттів, емоційних реакцій, волевиявлень тощо. Фактично слово бере на себе номінативну функцію мови. «Слово – це смислова одиниця, яка вільно відтворюється в мовленні для побудови висловлення. Найважливішою особливістю слова є те, що воно не тільки називає предмет або явище об'єктивного світу, а й узагальнює його, тобто виражає поняття про позначуваний предмет, явище» [2, с. 17].

У процесі вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» можна застосовувати різні форми словникової роботи, орієнтованої на ознайомлення здобувачів вищої освіти з новими словами, що позначають конкретні предмети, ознаки, дії, абстрактні поняття тощо. Такі нові для здобувачів вищої освіти слова виступають важливими орієнтирами у пізнавальній діяльності їхньої майбутньої професії.

Важливе значення для вироблення у здобувачів вищої освіти вмінь і навичок правильного застосування лексичних одиниць української мови у професійному мовленні мають вправи. Зокрема, ефективними є такі вправи:

1. Доберіть до слів синоніми та визначте лексичні вони чи контекстуальні.

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

2. До слів доберіть синоніми та складіть з ними речення, якими зможете скористатися у своїй професійній діяльності.

3. Доберіть синоніми до термінів.

4. Визначте значення омонімів.

5. Доберіть антоніми до поданих слів та визначте різнокореневі вони чи спільнокореневі.

6. До слів доберіть антоніми та складіть з ними речення.

7. Визначте значення паронімів.

Застосування вправ допомагає майбутнім фахівцям закріпити здобуті теоретичні знання на практиці. Вступні вправи сприяють засвоєнню нового навчального матеріалу на основі розрізнення споріднених понять чи дій. Підготовчі вправи готують здобувачів вищої освіти до сприймання нових теоретичних знань та способів їх використання на практиці. Творчі вправи за своїм змістом та методами виконання наближаються до реальних ситуацій, характерних для певної професії. Тренувальні вправи допомагають формувати практичні вміння й навички у стандартних умовах – за інструкцією, зразком і т. д. Важливим є застосування вправ, які сприяють закріпленню навичок розрізняти різні групи слів [4].

Здобувачі вищої освіти повинні досконало засвоїти термінологію обраного фаху. Терміни – це «слова або словосполучення, використовувані для точного, максимально однозначного визначення понять, які утворюють специфіку різних галузей науки й техніки» [1, с. 806]. Володіти мовою професійного спілкування означає «знати спеціальну термінологію, специфічні найменування відповідної професійної сфери» [3, с. 230].

Отже, під час засвоєння лексичних норм української мови здобувачів вищої освіти необхідно ознайомлювати з ґрунтовними теоретичними знаннями про лексичні одиниці української мови, а також застосовувати такі вправи, які сприяли б виробленню необхідних умінь і навичок професійного спілкування на лексичному рівні. Ефективні вправи мають важливе значення для вироблення й удосконалення у майбутніх фахівців умінь і навичок правильного застосування лексичних одиниць української мови у професійному мовленні.

Література:

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 920 с.
2. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с.
3. Попович Н. Ф., Прокопович Л. С. Розвиток культури мовлення здобувачів вищої освіти під час викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. Мукачево-Ченстохова, 2023. Вип. 2(35). С. 226-232.
4. Попович Н. Ф. Розвиток лексичної компетентності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. №14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14792073>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>